

Fuglene ved Filsø

Årsrapport 2023

Filsøgruppen

Forfattere: Sven Bødker, Søren Peder Nielsen og Karin Gustausen (ansvarshavende redaktør)

Fotos og billedredaktion: Karin Gustausen (hvor ikke andet er nævnt)

Udgivet: Januar 2024.

Indhold

Indledning.....	4
Filsøgruppen.....	6
Metode.....	7
Arternes beskyttelsesstatus.....	8
Arternes overvågningsstatus.....	8
Ejendommen.....	9
Artsgennemgang.....	10
De enkelte arter.....	11
Arts- og taxonliste.....	37
Kort over Filsø.....	45
Maximalt antal fugle set på Filsøgruppens tællinger i årene 2012-2023.....	46

Indledning.

Ynglende fugle på øerne ved Filsø bliver hvert andet år- i lige årstal- talt ved hjælp af drone.

I 2023 blev fjordterne- og skarvrederne talt med drone. Tællinger af de øvrige ynglefugle på øerne er observationer fra land med kikkert og teleskop.

Måger.

2023 blev et skæbnesvært år for Hættemågerne ved Filsø, hvor mange blev offer for den højpatogene fugleinfluenza-virus H5N1. Det samlede antal fundne døde Hættemåger blev 491, og der er helt sikkert mange, der ikke er fundet. Der lå døde måger på Dæmningsvejen, på markerne og på øerne.

På Dæmningsvejen blev de samlet ind for at undgå smitte til mennesker og hunde.

Vi har ikke fundet andre døde fuglearter og ingen døde pattedyr.

De overlevende Hættemåger parrede sig, byggede reder og rugede side om side med de døde artsfæller.

I alt blev der i 2023 observeret 147 rugende Hættemåger og kun få juvenile.

Ca. 120 ynglende Sølvmåger på Storeholm og enkelte par på flere af de andre øer. Tre dununger blev observeret på Gåseholm i Søndersø.

Sildemåge, Svartbag og Sorthovedet Måge blev ikke observeret som ynglende ved Filsø i 2023.

Toppet Lappedykker

På Stammerholm var der, mellem rugende og døde Hættemåger, 24 rugende Toppet Lappedykker og på Søndersø 1 par. Der er efterfølgende observeret 5 juvenile i Mellemø.

Skarvkolonierne.

Storeholm og Under Holmbanken bliver optalt ved hjælp af drone årligt, da Aarhus Universitet overvåger udviklingen af ynglebestanden og undersøger prædation af Havørn på Skarvkolonierne.

Skarvtælling med drone d. 29. april viste ca. 773 reder i alt ved Filsø.

Fjordterner er i 2023 talt med drone af Morten Bentzon for NOVANA og resultatet blev 21 par.

Blåhals

Vi havde indtryk af, at der var sen ankomst i år, men det viste sig, at de ankom en dag tidligere end i 2022. Der var 10-14 ynglepar ved Filsø i 2023.

Fyrremejse

Ses og høres hele året. Der er ca. 8-10 ynglepar ved Filsø.

Græshoppesanger

Der er 4 observationer af 1 fugl forskellige steder ved Filsø i år. Der er ikke tegn på ynglepar i området.

Rødrygget Tornskade

Der er mindst 7 ynglepar ved Filsø. Der er 3 par ved Petersholm, hvor der ikke er adgang for publikum. Det tyder på, at Rødrygget Tornskade søger til uforstyrrede områder.

Dobbeltbekkasin

Ses hele året. Om vinteren kan de høres inden solopgang ved Langodde. Det største antal med 70 individer er set d. 7. oktober. Der er ca. 7 ynglepar ved Filsø.

Filsø Havørneparret.

Ørneparret valgte igen at yngle i en af plantagerne ved Filsø. Der er ingen adgang i plantagen, derfor har ynglesæsonen formentlig været uden forstyrrelser. En udflojet unge blev det til i 2023.

Militærøvelser med affyring af granater fra Kløvbakken mod Kallesmærsk Hede.

Ved Forsvarets forårsøvelser, blev der affyret granater fra Kløvbakken, nord for Filsø, mod Kallesmærsk Hede, ca. 16 km mod syd. Granaternes bane er dermed lige over Filsøområdet.

Filsøgruppen blev af militæret bedt om at observere fuglenes reaktion på skyderiet. Jeg observerede havørnereden fra morgenstunden, hvor en af forældrene lå og rugede. Tre andre ornitologer var i to forskellige fugletårne ved Filsø.

Vi mennesker blev så overrasket ved de første skud, at vi nærmest hoppede en halv meter i vejret. Gæssene var også meget påvirkede, de tog næsten en time om at falde til ro.

Rugende Skarver blev liggende på redeerne, og de ikke rugende Skarver var på vingerne i 5-10 minutter, hvorefter de kom tilbage til kolonien.

Den rugende ørn løftede end ikke hovedet i reden og den anden forældreørn blev set komme flyvende over Mellemø mod nord. Den gibbede lidt med vingerne ved hvert skud og fløj videre i samme retning - imod Kløvbakken og affyringsområdet.

Noget tyder på, at Havørnene har vænnet sig til Forsvarets aktiviteter efter 11 år i området.

Nattælling.

Vores nattælling foregår altid natten til den første lørdag i juni måned. Vi er delt i to hold og registrerer alt, hvad vi ser og specielt hører i 10 minutter på 15 forskellige punkter.

I år hørte vi Trane, Blåhals, Dobbeltbekkasin og Vandrikse- alle på to forskellige punkter.

Natravn på 6 punkter og Sangdrossel på 5 punkter.

Grågås, Gråand, Skarv, Vibe og Hættemåger hørte vi på næsten alle punkter.

Et par nye vandhuller på Petersholm er et hit. Bl. a. Temmincksryle, Skestork, Brushane, Hvidklire og en ny art for Filsø, Citronvipstjert er observeret ved vandhullet i 2023.

Raste-/trækfugle kan ses som bilag til den årlige Fuglerapport. Bilaget indeholder opgørelser over maximalt antal fugle set ved Filsøgruppens tællinger igennem årene 2012 - indeværende år.

Nye arter:

Bent Jakobsen observerede en Citronvipstjert ved Petersholm.

Filsøgruppen.

Følgende medlemmer af Filsøgruppen har deltaget i tællingerne i 2023.

Bent Jakobsen, Bjarne Holm, Flemming Pedersen, Harry Jensen, Henning Simonsen, Henrik Kristensen, Henrik Krogh-Jensen, Jens Ole Byskov, John Frikke, Karin Gustausen, Niels Knudsen, Per Fabricius, Peter Rasmussen, Peter Tougaard, Sven Bødker, Søren Peder Nielsen, Thomas Kristensen, Torben Pedersen og Åge Geil Hansen.

DOF's redekoordinator for Havørn: Karin Gustausen

Det er en fordel med en vis højde som Filsøtæller.

Flemming og Peter ved Langodde.

Foto: Bjarne Holm.

Metode.

Overvågningsprogrammet for fugle er udarbejdet i et samarbejde mellem biologerne i DOFs Naturvidenskabelige Afdeling (DNA) og koordinator for Filsøgruppen. Senere er programmet justeret sammen med Anders Tøttrup (KU), Det er formålet at skabe et program, som dels kan producere data af god kvalitet, og dels vil kunne gennemføres af frivillige både nu og i årene fremover.

Søfladerne optælles som *totaltællinger* den første lørdag i hver måned. I vinterhalvåret tælles fra kl. 9.00 i sommerhalvåret fra kl. 8.00.

Landarealerne tælles ved hjælp af *transekter*, som observatørerne gennemgår med en hastighed på 1 km/t. Undervejs noteres alle arter, som ses eller høres i fire bånd: 0 - 25 meter, 25 - 50 meter, 50-100 meter og > 100 meter samt overflyvende fugle.

Transekter tælles 2 gange i yngleperioden: 1) to sidste uger af april – første uge af maj og 2) sidste uge af maj – to første uger af juni. Ud fra disse data vil det være muligt at beregne værdier for tætheden af de almindelige fuglearter.

Fokusarter eftersøges og overvåges særskilt.

Tidligere er yngleøerne optalt fra båd.

Siden 2018 er yngleøerne hvert 2. år (lige år) talt med drone suppleret med Filsøgruppens tællinger fra land.

Tællingerne omfatter de arter, der har reder på øerne.

Skarvrederne ved Mellemø og Under Holmbanken bliver hvert år talt med drone af Aarhus Universitet.

Der er nattælling hvert år i forbindelse med den månedlige tælling i juni.

Arternes beskyttelsesstatus.

I artsbeskrivelserne er det anført om en art er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets liste (F56) eller på udpegningsgrundlaget for IBA Filsø (IBA). Disse arter kan enten være beskyttet som ynglefugle (Y) eller rastefugle (R) – F56 benytter ikke termen rastefugle, men i stedet trækfugle.

Arter i EU fuglebeskyttelsesdirektivet (F56) – beskyttelsen er juridisk bindende.

Ynglefugle: Rørdrum, Rørhøg, Hede høg, Plettet Rørvagtel, Trane, Tinksmed,

Natravn

Trækfugle: Pibesvane, Sangsvane, Pomeransfugl, Kortnæbbet Gås, Grågås.

IBA-arter – udpeget efter BirdLife Internationals kriterier (ikke juridisk bindende)

alle arter på F56 er også på IBA-listen. Dertil kommer:

Bramgås (Y), Spidsand (R), Hjejle (R)

Filsø er som lokalitet endvidere beskyttet efter EU Habitatbeskyttelsesdirektiv; efter Ramsarkonventionen, og flere områder er omfattet af fredninger og § 3 beskyttelse.

Arternes overvågningsstatus.

Det noteres, om en art er opført på en af listerne omfattet af Ministeraftalen mellem Miljøministeriet og DOF (Intensiv 1, Intensiv 2 eller Ekstensiv). Aftalen gælder kun ynglefugle.

Dette noteres som sidste linje i kommentarafsnittet.

Intensiv 1 arter: Fjordterne, Havterne, Hede høg, Klyde, Rørdrum, Tinksmed, Trane.

Intensiv 2 arter: Bramgås (uden for Saltholm), Havørn, Nordisk Lappedykker, Plettet Rørvagtel, Sandterne, Sangsvane, Skestork,

Ekstensiv arter: Blåhals, Engsnarre, Hedelærke, Ifugl, Natravn, Rødrygget Tornskade, Rørhøg

Ejendommen.

Naturfondens ejendom omfatter følgende DOFbaselokaliteter:

904997 Filsø Hede

904996 Filsø, Porsmose Bjerge

900144 Filsø, Fidde Sø og Kirkeodde

900142 Filsø, Under Holmbanken

900143 Filsø, Petersholm

900145 Filsø, Langodde

900147 Filsø, Søndersø

900146 Filsø, Mellemø

900148 Filsø ("samlelokalitet", som omfatter hele Naturfondens ejendom). Man kan søge på lokaliteten, det er ikke fremover muligt at indtaste ved denne lokalitet.

De overordnede naturtyper:

Skov - både nåleskov og løvskov (170 ha)

Agerland (130 ha)

Mose/kær (en stor del tilgroet med pilekrat) (300 ha)

Hede (550 ha)

Sø (herunder rørskov) (1000 ha)

Eng (150 ha)

På grund af usædvanlig meget nedbør i november 2023 bristede diget mellem Søndersø og Petersholm. Det meste af Petersholm var oversvømmet og der blev kørt sandsække ud for at forstærke diget. November 2023. Foto fra Petersholmtårnet.

Artsgennemgang.

Evt. SU-arter, som afventer godkendelse af SU er ikke medtaget i rapporten.

I gennemgangen medtages kun arter, som er truffet i 2023.
Fokusarter omtales dog under alle omstændigheder.

Systematikken for spurvefugle følger "The Largest Avian Radiation" af Jon Fjeldså.

Artsgennemgangen er baseret på alle indtastninger i Dofbasen.
Største forekomst er en sammentælling af flere observationer på samme dag.
Tallene er ikke nødvendigvis udtryk for det samlede antal fugle på hele Filsø.
Kommentarer er skrevet med kursiv

Maximalt antal fugle der er set på en dag på Filsøgruppens tællinger kan ses sidst i rapporten.

Ynglefugleangivelser kan enten være baseret på observationer eller konkrete meddelelser – eller der kan være tale om redaktionsgruppens bedste skøn. I sidstnævnte tilfælde bruges udtrykket "anslået".
Estimerede antal benyttes, hvor der foreligger en beregning på grundlag af en konkret optælling af individer.

Ønsker man at gå dybere ind i tallene, søger man i [DOFbasen](#) på normal vis.

Godkendte arter fra tidligere år.

SU har ikke i 2023 godkendt arter fra tidligere år.

De enkelte arter.

Knopsvane *Cygnus olor*

110 observationer. Største forekomst 05-08 (98).

Ses hele året.

Ynglefugl. 6-8 par i 2023.

Pibesvane *Cygnus columbianus*

F(56) (T), IBA (R)

5 observationer. Største observation 02-12 (90). Seneste forårsobservation 24-02 (2).

Tidligste efterårsobservation 02-12 (90)

Sangsvane *Cygnus cygnus*

F(56) (T), IBA (R)

60 observationer. Største forekomst 04-02 (708). Seneste forårsobservation 09-03 (48).

Tidligste efterårsobservation 22-10 (64).

Knortegås *Branta bernicla*

1 observation 01-04 (1)

Bramgås *Branta leucopsis*

IBA (Y)

87 observationer. Største forekomst 04-03 (6123). Seneste forårsobservation 03-06 (4).

Tidligste efterårsobservation 02-09 (2).

Canadagås *Branta canadensis*

14 observationer. Største observation 09-09 (100). Seneste forårsobservation 15-06 (5).
Tidligste efterårsforekomst 09-08 (1).

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus*

F (56) (T), IBA (R)

7 observationer. Største observation 25-11 (250). Seneste forårsobservation 01-04 (7).
Tidligste efterårsobservation 19-10 (25).

Filsø ligger på trækruten mellem Ringkøbing Fjord og Vadehavet.

Grågås *Anser anser*

F (56) (T), IBA (R)

172 observationer. Største forekomst 05-06 (2125). Ses hele året.
Ynglefugl.

Tundrasædgås *Anser serrirostris*

1 observationer 11-11 (1)

Blisgås *Anser albifrons*

36 observationer. Største observation 23-10 (260). Seneste forårsobservation 09-04 (2).

Tidligste efterårsobservation 15-10 (34)

1 sommerobservation 05-08 (1)

Sortand *Melanitta nigra*

2 observationer 20-01 (1) og 23-10 (1)

Sortand, hun. Foto: Claus Bagger

Hvinand *Bucephala clangula*

57 observationer. Største observation 27-02 (200). Seneste forårsobservation 08-04 (1).
Tidligste efterårsobservation 15-10 (2).

2 sommerobservationer 03-06 (16), 18-08 (2).

Lille Skallesluger *Mergellus albellus*

64 observationer. Største forekomst 07-01 (50). Seneste forårsobservation 22-04 (1).
Tidligste efterårsobservation 04-11 (1)

Stor Skallesluger *Mergus merganser*

69 observationer. Største forekomst 07-01 (258). Seneste forårsobservation 29-04 (1).
Tidligste efterårsobservation 04-11 (4)
1 sommerobservation 03-06- (1)

Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

12 observationer. Største observation 07-10 (5). Tidligste observation 01-04 (1). Seneste
observation 07-10 (5).
Nilgås reguleres på Filsø.

Gravand *Tadorna tadorna*

44 observationer. Største forekomst 03-06 (39). Tidligste observation 16-02 (2). Seneste
observation 17-11 (1)
Ynglefugl.

Taffeland *Aythya ferina*

17 observationer. Største forekomst 26-01 (66). Tidligste observation 01-01 (6). Seneste
observation 03-06 (1).

Troldand *Aythya fuligula*

70 observationer. Største forekomst 27-02 (260).
Ses hele året.
Ynglefugl.

Atlingand *Anas querquedula*

2 observationer 22-04 (1), 03-06 (2).

Skeand *Spatula clypeata*

22 observationer. Største observation 07-10 (42). Tidligste observation 16-02 (1). Seneste observation 25-11 (1)

Ynglefugl

Knarand *Mareca strepera*

43 observationer. Største forekomst 04-11 (67). Ses hele året.

Ynglefugl

Pibeand *Mareca penelope*

60 observationer. Største forekomst 04-11 (1071). Ses hele året.

Gråand *Anas platyrhynchos*

114 observationer. Største forekomst 07-01 (1069). Ses hele året. Ynglefugl.

Spidsand *Anas acuta*

IBA (R)

27 observationer. Største forekomst 16-01 (68). Seneste forårsobservation 04-05 (3).

Tidligste efterårsobservation 02-09 (2). 1 sommerobservation 01-07 (2)

Krikand *Anas crecca*

72 observationer. Største forekomst 04-11 (2390). Ses hele året.

Fasan *Phasianus colchius*

5 observationer af 1 – 3 fugle.

Lille Lappedykker *Tachybaptus ruficollis*

7 observationer af 1 - 4 fugle. Største observation 02-09 (4)

Ses hele året

Toppet Lappedykker *Podiceps cristatus*

54 observationer. Største forekomst 20-05 (54). Ses hele året.

Ynglefugl.

Minimum 24 par på Stammerholm, men kun to par fik i alt 5 unger.

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

Ingen observationer i 2023

Intensiv 2 art

Ringdue *Columba palumbus*

23 observationer. Største forekomst 02-04 (20). Ses hele året.

Ynglefugl.

Formentlig i en redekasse til Hvinand i Petersholm Plantage.

Natravn *Caprimulgus europaeus*

(F56)

2 observationer 02-06 (hhv. 1 og 2 fugle).

Mursejler *Apus apus*

1 observation 22-06 (1).

Gøg *Cuculus canorus*

39 observationer. Største forekomst 20-05 (8).

Tidligste observation 01-05 (1). Seneste
observation 06-07 (1).

Ynglefugl.

Vandrikse *Rallus aquaticus*

48 observationer. Største forekomst 22-10 (6). Høres/ses hele året.
Ynglefugl, 4-6 par.

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana*

F56 (Y), IBA (Y)
Ingen observationer i 2023.

Rørhøne (Grønbenet) *Gallinula chloropus*

19 observationer af 1 fugl. Største observation 05-08 (6). Ses hele året.
Ynglende med mindst et par.

Blishøne *Fulica atra*

11 observationer. Største observation 25-02 (12). Set februar til juni og i november.

Trane *Grus grus*

F56 (Y), IBA (Y)
38 observationer. Største forekomst 06-05 (27). Ses hele året.
Ynglefugl. 1 par fik 2 unger, der begge døde inden de blev flygefærdige.

Rørdrum *Botaurus stellaris*

F56 (Y), IBA (Y)

7 observationer. Største observation 24-01 (4). Første observation 05-01 (1), seneste forårsobservation 09-04 (1).

Ingen sikre tegn på ynglende Rørdrum ved Filsø 2023.

Fiskehejre *Ardea cinerea*

158 observationer. Største observation 20-05 (38). Ses hele året.

En lille koloni yngler ved Filsøvej, øst for fondens areal.

Sølvhejre *Platalea alba*

106 observationer. Største forekomst 04-02 (54). Ses hele året.

Skestork *Platalea leucorodia*

17 observationer. Største observation 25-07 (17). Tidligste forårsobservation 24-04 (1).

Seneste efterårsobservation 17-08 (9).

Skarv *Phalacrocorax Carbo*

126 observationer. Største forekomst 01-07 (1784). Ses hele året.

Ynglefugl. *Skarvtælling med drone d. 29. april viste ca. 773 reden i alt fordelt på to kolonier ved Mellemsø.*

Strandskade *Haematopus ostralegus*

14 observationer. Største observation 01-04 (6). Tidligste forårsobservation 01-04 (6).

Seneste efterårsobservation 05-08 (1).

Ynglefugl. Anslået 1-2 par.

Klyde *Recurvirostra avosetta*

Ingen observationer i 2023

intensiv 1 art

Strandhjejle *Pluvialis squatarola*

1 observation 07-10 (1)

Hjejle *Pluvialis apricaria*

IBA (R)

36 observationer. Største observation 29-04 (1500). Seneste forårsobservation 11-05 (115). Tidligste efterårsforekomst 01-07 (4).

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

F56 (R), IBA

1 observation 11-05 (1)

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula*

5 observationer. 3 forekomster 06-05 (2), 02-09 (4), 07-10 (1).

Lille Præstekrave *Charadrius dubius*
3 observationer 06-05 (2), 22-06 (4), 02-07 (1)

Vibe *Vanellus vanellus*
118 observationer. Største forekomst 04-03 (543). Ses hele året.
Ynglefugl. Ca 25-30 par.

Småspove *Numenius phaeopus*
1 observation 12-08 (3).

Storspove *Numenius arquata*
13 observationer. Største observation 20-08 (10). Ses hele året.
Ingen sikre tegn på ynglende Storspove 2023.

Lille Kobbersneppe *Limosa lapponica*
2 observationer 01-07 (1), 07-10 (1)

Stenvender *Arenaria interpres*
1 observation 06-05 (1)

Brushane *Calidris pugnax*
13 observationer. Største forekomst 01-04 (17). Tidligste forårsobservation 01-04 (17),
seneste efterårsobservation 06-10 (6)

Temmincksryle *Calidris temminckii*
1 observation 06-05 (3)

Almindelig Ryle *Calidris alpina*

11 observationer. Største forekomst 03-04 (43). Tidligste forårsobservation 01-04 (7). Seneste efterårsobservation 05-11 (1).

Dværgryle *Calidris minuta*

1 observation 05-08 (1)

Skovsneppe *Scolopax rusticola*

3 observationer 20-01 (1), 02-12 (1), 05-12 (1).

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago*

37 observationer. Største forekomst 07-10 (70). Ses hele året.
Ynglefugl, anslået 7 par.

Mudderklire *Actitis hypoleucos*

19 observationer. Største forekomst 06-05 (27). Tidligste forårsobservation 04-05 (2).
Seneste efterårsobservation 07-10 (1)

Svaleklire *Tringa ochropus*

6 observationer. Største forekomst 05-08 (6). Ingen forårsobservationer. Seneste
efterårsobservation 02-12 (1)

Sortklire *Tringa erythropus*

1 observation 27-05 (1).

Hvidklire *Tringa nebularia*

13 observationer. Største forekomst 05-08 (16). Tidligste forårsobservation 22-04 (1).
Seneste efterårs forekomst 02-09 (13).

Rødben *Tringa totanus*

34 observationer. Største forekomst 03-06 (15). Tidligste forårsforekomst 01-04 (4).

Seneste efterårsobservation 02-09 (2).

Mindst 2-4 ynglepar.

Tinksmed *Tringa glareola*

F56 (Y), IBA (Y)

8 observationer. Største forekomst 06-05 (19). Tidligste forårsobservation 04-05 (1).

Seneste efterårsobservation 18-08 (1)

Intensiv 1 art.

Hættemåge *Chroicocephalus ridibundus*

107 observationer. Største forekomst 06-05 (1850). Ses hele året.

Ynglefugl. Ca 147 ynglende par i 2023. Fugleinfluenza midt i maj tog livet af mindst 491 Hættemåger. Se indledning side 4.

Dværgmåge *Hydrocoloeus minutus*

2 observationer 16-01 (1) og 03-06 (2)

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*

1 observation 13-05 (1)

Stormmåge *Larus canus*

25 observationer. Største forekomst 16-01 (730). Ses hele året.

Der er ingen yngleobservationer fra 2023

Sildemåge *Larus fuscus*

11 observationer. Største forekomst 01-07 (24). Tidligste observation 28-02 (1). Seneste observation 05-8 (10).

Der er ingen yngleobservationer fra 2023

Sølvmåge *Larus argentatus*

66 observationer. Største forekomst 01-04 (509). Ses hele året.

Ynglefugl. Ca. 130 ynglende par.

Svartbag *Larus marinus*

18 observationer. Største forekomst 01-04 (8). Ses hele året.

Der er ingen yngleobservationer fra 2023

Dværgterne *Sternula albifrons*

2 observationer 18-08 (1) og 02-09 (1)

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

Ikke observeret i 2023.

Intensiv 2 art

Rovterne *Hydroprogne caspia*

4 observationer. Største forekomst 02-09 (4).

Første observation 20-05 (1). Seneste observation 02-09 (4).

Sortterne *Chlidonias niger*
1 observation. 29-05 (1)

Fjordterne *Sterna hirundo*
35 observationer. Største forekomst 05-08 (39).
Tidligste observation 19-04 (2). Seneste observation 15-10 (1).
Ynglefugl. NOVANA dronetælling (21 par på 3 øer)
Intensiv 2 art

Havterne *Sterna paradisaea*
1 observation 05-08 (1). Fjord/Havterne 18-08 (2)

Splitterne *Sterna sandvicensis*
2 observationer 09-08 (1), 17-08 (12)

Fiskeørn *Pandion haliaetus*
6 observationer. Tidligste 31-03 (1), seneste 06-05 (1)

Rørhøg *Circus aeruginosus*

F56 (Y), IBA (Y)

23 observationer. Største forekomst 02-09 (4)

Tidligste observation 01-04 (1), seneste observation 23-10 (1).

Ingen tegn på ynglende Rørhøg ved Filsø i 2023

Ekstensiv

Blå Kærhøg *Circus cyaneus*

32 observationer. Største forekomst 07-01 og 02-12 (4). Seneste forårsobservation 01-04, tidligste efterårsobservation 07-10.

Spurvehøg *Accipiter nisus*

8 observationer. Ses hele året.

Duehøg *Accipiter gentilis*

5 observationer. Ses forår og efterår.

Havørn *Haliaetus albicilla*

103 observationer. Største forekomst 05-01 (11 muligvis gentalte). Ses hele året.

Ynglefugl. 1 par ved Filsø. 1 unge blev forsøgt ringmærket uden held.

Intensiv 2 art.

Rød Glente *Milvus milvus*
1 observation 02-12.

Fjeldvåge *Buteo lagopus*
4 observationer. Ses i vinterhalvåret

Musvåge *Buteo buteo*
64 observationer. Ses hele året.
Mulig ynglefugl.

Mosehornugle *Asio flammeus*
1 observation 07-11 (1)

Stor Hornugle *Bubo bubo*
1 observation 10-01 (1)

Grønspætte *Picus viridis*
5 observationer. (1)

Stor Flagspætte *Dendrocopos major*
22 observationer. Største forekomst 08-02 (3). Ses hele året. Ynglefugl. *Minimum 2 par.*

Isfugl *Alcedo atthis*
Ekstensiv art.
36 observationer. Normalt ses den hele året.
1-2 ynglepar.

Tårfalk *Falco tinnunculus*

23 observationer. Ses hele året.

Yngler i redekasse på Filsøvej, øst for fondens areal.

Vandrefalk *Falco peregrinus*

4 observationer. Største forekomst 26-02 (2).

Dværgfalk *Falco columbarius*

2 observationer 23-04 (1) og 02-12 (1)

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio*

7 observationer

Tidligste observation 22-05 (1), seneste 05-08 (2 med udflojne unger)

Ynglefugl. Mindst 7 ynglepar. 3 par på Petersholm.

Ekstensiv art.

Stor Tornskade *Lanius excubitor*

2 observationer. 20-01 (1) og 26-03 (2)

Husskade *Pica pica*

1 observation 22-10 (2).

Skovskade *Garrulus glandarius*

8 observationer. Ses hele året.

Ravn *Corvus corax*

26 observationer. Ses hele året.

Yngleforsøg i plantagen ved Petersholmtårnet (lokaliteten Kærgård Klitplantage uden for fondens areal). Reden faldt ned og ungerne lå døde under reden.

Krage *Corvus corone* (Gråkrage og Sortkrage)

69 observationer. Største forekomst 01-02 (155)

Ses hele året. *Mulig ynglefugl.*

Allike *Corvus monedula*

2 observationer.

Pungmejse *Remis pendulinus*

3 observationer (1). *Formentlig ynglefugl, rede ikke fundet.*

Sortmejse *Periparus ater*

4 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Topmejse *Lophophanes cristatus*

8 observationer. Ses hele året. Mulig ynglefugl.

Sumpmejse *Poecile palustris*

6 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Fyremejse *Poecile montanus*

27 observationer (af racen *salicarius*). Ses hele året. Ynglefugl 8-10 par.

Blåmejse *Cyanistes caeruleus*

42 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Musvit *Parus major*

41 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Skægmejse *Panurus biarmicus*

31 observationer. Ses hele året. Ynglefugl, *formentlig 7-8 familiegrupper*.

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

2 observationer d. 04-11 (3) og (1).

Hedelærke *Lullula arborea*

1 observation 17-4. Ynglefugl.

Sanglærke *Alauda arvensis*

60 observationer. Ses hele året. Ynglefugl ca. 100-125 syngende fugle.

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

18 observationer. Tidligste observation 29-04. Seneste observation 29-08.
Ynglefugl.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus*

37 observationer. Tidligste observation 04-05. Seneste observation 02-09.
Ynglefugl.

Kærsanger *Acrocephalus palustris*

4 observationer. Tidligste observation 20-05. Seneste observation 17-06.
1-2 ynglefugle.

Gulbug *Hippolais icterina*

14 observationer. Tidligste observation 20-05. Seneste observation 22-06. Ynglefugl

Græshoppesanger *Locustella naevia*

4 observationer af 1 fugl. Tidligste observation 14-05, seneste observation 03-06

Bysvale *Delichon urbicum*

18 observationer. Tidligste observation 06-05 Seneste observation 02-09.
Ynglefugl ved Møllers hus og Langoddetårnet med i alt 10-15 par.

Landsvale *Hirundo rustica*

36 observationer. Tidligste observation 08-04. Seneste observation 19-09.
Ynglefugl ved Avlsgården, vest for fondens areal. Største antal 60 ved Langoddetårnet d.
17-08.

Digesvale *Riparia riparia*

9 observationer. Tidligste observation 06-04 (1). Seneste observation 17-08. Største antal
06-05 (51)
Ikke konstateret som ynglefugl ved Filsø i 2023.

Halemejse *Aegithalos caudatus*

15 observationer. Største antal 06-10 (14). Ses hele året. Ynglefugl.

Gransanger *Phylloscopus collybita*

61 observationer. Tidligste observation 26-03. Seneste observation 25-11.
Ynglefugl med anslået 40 par.

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*

27 observationer. Tidligste observation 17-04. Seneste observation 05-08.
Ynglefugl med anslået 30 par.

Munk *Sylvia atricapilla*

26 observationer. Tidligste observation 18-04. Seneste observation 07-10.
Ynglefugl med anslået 10 par.

Havesanger *Sylvia borin*

9 observationer. Tidligste observation 24-04. Seneste observation 04-09.
Ynglefugl med anslået 5 par.

Gærdesanger *Curruca curruca*

23 observationer. Tidligste observation 24-04. Seneste observation 17-08.
Ynglefugl

Tornsanger *Curruca communis*

29 observationer. Tidligste observation 01-05. Seneste observation 02-09.

Ynglefugl anslået 30 par.

Fuglekonge *Regulus regulus*

19 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapilla*

10 observationer. Ses i vinterhalvåret.

Træløber *Certhia familiaris*

1 observationer. 01-01.

Gærdesmutte *Nannus troglodytes*

61 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Stær *Sturnus vulgaris*

64 observationer. Ses hele året. Største forekomst 01-02, 23-03, 15-06 med 1000 stære til overnatning ved Langodde. Ynglefugl.

Misteldrossel *Turdus viscivorus*

10 observationer. Tidligste observation 09-03. Seneste observation 27-05.

Sangdrossel *Turdus philomelos*

13 observationer. Tidligste observation 02-04. Seneste observation 27-08.
Ynglefugl.

Solsort *Turdus merula*

37 observationer. Største forekomst 25-11 (50). Ses hele året. Ynglefugl.

November 2023 var stien ved Kirkebyvadtårnet oversvømmet. Det gav gode fourageringsmuligheder for Solsortene.

Vindrossel *Turdus iliacus*

2 observationer. Ses i vinterhalvåret.

Sjagger *Turdus pilaris*

13 observationer. Største forekomst 26-10 (100)
Ses i vinterhalvåret.

Ringdrossel *Turdus torquatus*

1 observation 08-10 (1).

Grå Fluesnapper *Muscicapa striata*

1 observation 27-08 (1)

Rødhals *Erythacus rubecula*

18 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Blåhals *Cyanecula svecica*

44 observationer. Tidligste observation 28-03. Seneste observation 22-06.

Ynglefugl, 12-15 par.

Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

1 observation 24-07 (1)

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*

1 observation 24-04.

Bynkefugl *Saxicola rubetra*

9 observationer. Tidligste observation 29-04. Seneste observation 24-09.

Ynglefugl 1-2 par.

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquatus*

30 observationer. Ses hele året. Ynglefugl 8-10 par.

Stenpikker *Oenanthe oenanthe*

15 observationer, Tidligste observation 08-04. Seneste observation 07-10.

Ses på træk forår og efterår.

Jernspurv *Prunella modularis*

9 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Skovspurv *Passer montanus*

4 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Gul Vipstjert *Motacilla flava*

3 observationer 06-05 (1), 20-05 (2), 05-08 (1)

Hvid Vipstjert *Motacilla alba*

34 observationer. Tidligste observation 02-04. Seneste observation 08-10.

Ynglefugl

Bjergvipstjert *Motacilla cinerea*

1 observation 17-10.

Citronvipstjert *Motacilla citreola*

1 observation 19-9 (1).

Det er en ny art for Filsø

Engpiber *Anthus pratensis*

56 observationer. Største forekomst 06-10 (75). Ses hele året. Ynglefugl.

Skovpiber *Anthus trivialis*

4 observationer. Tidligste observation 29-04. Seneste observation 17-06. Ynglefugl

Skærpiber *Anthus petrosus*

2 observationer. Ses i vinterhalvåret.

Bogfinke *Fringilla coelebs*

50 observationer. Ses hele året.
Ynglefugl.

Dompap *Pyrrhula pyrrhula*

6 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Grønirisk *Chloris chloris*

1 observation 22-02 (2).

Tornirisk *Linaria linaria*

17 observationer. Tidligste observation 08-04. Seneste observation 27-08.
Ynglefugl.

Gråsisken *Acanthis flammea*

19 observationer af nordlig/lille Gråsisken. Største observation 20-05 (8). Tidligste
observation 05-04. Seneste observation 18-10.
Ynglefugl.

Stillits *Carduelis carduelis*

8 observationer. Ses hele året.
Mulig ynglefugl.

Grønsisken *Spinus spinus*

7 observationer. Største observation 26-11 (34)

Gulspurv *Emberiza citrinella*

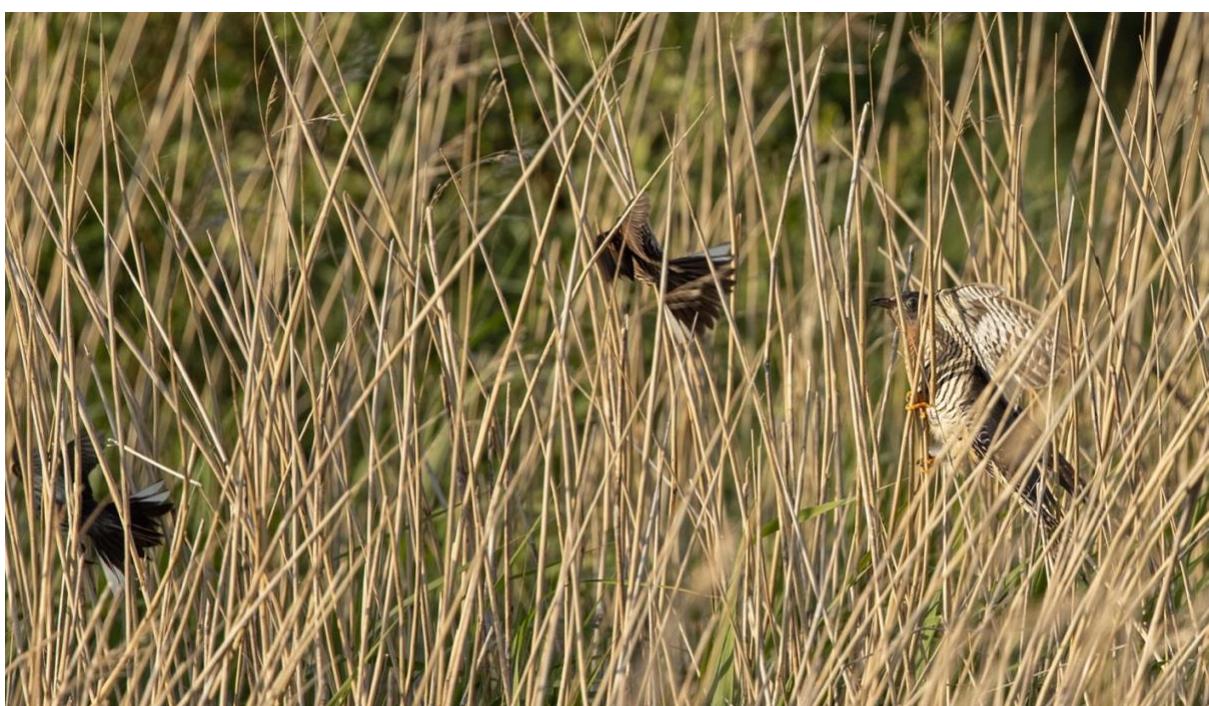
23 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Bomlærke *Emberiza calandra*

2 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Rørspurv *Emberiza schoeniclus*

72 observationer. Ses hele året. Ynglefugl.

Rørspurvepar går til angreb på en Gøg.

Arts- og taxonliste.

Kun før 01.10.2011

Kun efter 01.10.2011

Både før og efter 01.10.2011

Samtlige arter og underarter observeret på Filsø gennem tiderne. Undslutne fangenskabsfugle (SU kategorierne D og E) medtages ikke.

Knopsvane
Pibesvane
Sangsvane

Knortegås
Rødhalsset Gås
Bramgås
Canadagås

Kortnæbbet Gås
Grågås
Tajgasædgås
Tundrasædgås
Blisgås
Fløjlsand
Dværggås
Havlit

Ederfugl
Sortand
Hvinand
Lille Skallesluger
Stor Skallesluger
Toppet Skallesluger
Nilgås
Gravand
Rustand
Rødhovedet And

Taffeland
Troldand
Bjergand
Atlingand

Skeand
Knarand
Pibeand

Gråand
Spidsand
Krikand

Vagtel
Fasan
Urfugl
Agerhøne

Lille Lappedykker
Gråstrubet Lappedykker
Toppet Lappedykker
Nordisk Lappedykker
Sorthalset Lappedykker

Klippedue
Huldue
Ringdue
Turteldue
Tyrkerdue
Steppehøne (01.10.1888)

Natravn
Alpesejler (02.08.1986)
Mursejler

Gøg

Vandrikse
Engsnarre
Plettet Rørvagtel
Rørhøne
Blishøne

Trane

Rødstrubet Lom
Islom

Sort Stork
Hvid Stork

Rørdrum
Tophejre
Kohejre
Fiskehejre
Sølvhejre
Silkehejre

Skestork

Sule
Skarv

Strandskade
Klyde
Strandhjejle
Hjejle
Sibirisk Hjejle
Pomeransfugl
Stor Præstekrave
Lille Præstekrave
Hvidbrystet Præstekrave
Vibe
Storspove
Småspove
Lille Kobbersneppe
Stor Kobbersneppe
Stenvender
Islandsk Ryle
Brushane
Kærłøber
Krumnæbbet Ryle
Temmincksryle
Sandløber
Almindelig Ryle
Dværgryle
Prærieløber
Skovsneppe
Tredækker
Dobbeltbekkasin
Enkeltbekkasin
Mudderklire
Svaleklire
Sortklire
Hvidklire
Rødben
Tinksmed
Odinshane

Sortvinget Braksvale

Lille Kjove
Almindelig Kjove
Ride
Tyndnæbbet Måge

Hættemåge
Dværgmåge
Sorthovedet Måge
Stormmåge
Sildemåge
Sølvmåge
Svartbag
Dværgterne
Sandterne
Rovterne
Hvidvinget Terne
Sortterne
Fjordterne
Havterne
Splitterne

Fiskeørn

Hvepsevåge
Stor Skrigeørn
Kongeørn
Rørhøg
Blå Kærhøg
Steppehøg
Hedehøg
Spurvehøg
Duehøg
Havørn
Rød Glente
Sort Glente
Fjeldvåge
Musvåge

Slørugle
Kirkeugle
Dværghornugle
Skovhornugle
Mosehornugle
Stor Hornugle

Hærfugl
Biæder (20.06.1971)

Vendehals
Grønspætte
Stor Flagspætte

Isfugl

Tårfalk
Aftenfalk
Dværgfalk
Lærkefalk
Jagtfalk
Vandrefalk

Piro

Rødrygget Tornskade
Stor Tornskade

Husskade
Skovskade
Nøddekrige
Allike
Råge
Ravn
Krage
Gråkrage
Sortkrage

Pungmejse

Sortmejse
Topmejse
Sumpmejse
Fyrremejse
Blåmejse
Musvit

Skægmejse

Bjerglærke
Hedelærke
Sanglærke

Sivsanger
Rørsanger
Kærsanger
Drosselrørsanger

Gulbug

Savisanger
Græshoppesanger

Bysvale
Landsvale
Digesvale

Halemejse

Gransanger
Løvsanger
Brun Løvsanger
Hvidbrynet Løvsanger
Skovsanger

Munk
Havesanger

Gærdesanger
Tornsanger

Fuglekonge
Rødtoppet Fuglekonge

Silkehale

Spætmejse
Parktræløber (Korttået Træløber)
Træløber

Gærdesmutte

Stær

Vandstær

Misteldrossel
Sangdrossel
Solsort
Vindrossel
Sjagger
Ringdrossel

Grå Fluesnapper

Rødhals

Nattergal
Sydlig Nattergal
Blåhals

Broget Fluesnapper

Rødstjert
Husrødstjert

Bynkefugl
Sortstrubet Bynkefugl

Stenpikker

Jernspurv

Gråspurv
Skovspurv

Bjergvipstjert
Citronvipstjert
Gul Vipstjert
    Gul Vipstjert
    Nordlig Gul Vipstjert
Hvid Vipstjert
    Hvid Vipstjert
    Sortrygget Vipstjert

Engpiber
Skovpiber
Skærpiber
Bjergpiber
Storpiber

Bogfinke
Kvækerfinke

Kernebider
Karmindompap
Dom pap

Grønirisk
Tornirisk
Bjergirisk
Gråsisken
    Lille Gråsisken
    Nordlig Gråsisken
Lille Korsnæb
Stor Korsnæb

Stillits
Grønsisken

Snespurv
Lapværling

Gulspurv
Bomlærke
Rørspurv

Kort over Filsø.

Maximalt antal fugle set på Filsøgruppens tællinger i årene 2012-2023.

